

ZDRUŽENJE NADZORNIKOV
SLOVENIJE

za učinkovito korporativno
upravljanje

Stališče UO ZNS

o Predlogu Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v lasti Republike Slovenije in lokalnih skupnosti

UO ZNS ocenjuje, da so bila letošnja vladna priporočila¹ za ureditev prejemkov uprav v družbah v večinski lasti države, v večini primerov spoštovana in javno ne poznamo primera, da jih nadzorniki in uprave niso upoštevali, zato se zdi zakonska ureditev tega področja nepotrebna. Vladi bi priporočili, da počaka na ustanovitev Agencije za upravljanje državnega premoženja, ki bi oblikovala Kodeks upravljanja za podjetja v državni lasti. Nesistemske urejanje področja nagrajevanja poslovodstev z *ad hoc* rešitvami ne koristi dobremu upravljanju teh družb. Tako natančna zakonska ureditev tega področja za podjetja v večinski državni lasti je v svetu nenavadna praksa, saj naj bi država upravljanje tega področja urejala preko kodeksov upravljanja za državna podjetja in ne zakonsko.

Predlogi za spremembe predloga zakona:

- Vlada naj jasno določi za katere družbe bo zakon veljal tako, da določi presečni datum (npr. zadnji dan leta) glede stanja lastništva in pripravi seznam teh družb ter ga javno objavi.

---

¹ Sklep Vlade RS o priporočilih predstavnikom Republike Slovenije v nadzornih organih gospodarskih družb, katerih večinska lastnica je Republika Slovenija, pri sklepanju pogodb o zaposlitvi za poslovodne osebe z dne 22.1.2009

- Variabilni prejemki, bi morali biti postavljeni višje, npr. na 50 %. Prejemki s tako nizkim variabilnim delom (20%), ki je v večjem delu zadržan, ob hkratnem znižanju osnovne plače, za uprave ne predstavljajo motivacije, ki bi bila zadostno povezana s poslovno uspešnostjo družb. Takšna plačna politika predstavlja preveliko uravnilovko, saj premalo upošteva finančno stanje posamezne družbe, ampak preko pretežne fiksne plače, ki jo določa večkratnik povprečne plače v dejavnosti ali gospodarstvu upošteva predvsem stanje v posamezni dejavnosti oz. celotnem gospodarstvu.
- Globa za posameznega člana NS v kazenskih določbah je nesorazmerno visoka glede na neprimerno nizko plačilo s sejinami.
- Odpoklic člana NS z navadno večino postavlja državo kot delničarja v privilegiran položaj, saj je na podlagi 275. (1) člena ZGD-1 odpoklic možen z tričetrtinsko večino oddanih glasov, zato bi to določbo člena črtali.

Posledice zakona:

- Nadzorniki in uprave v družbah na katere se bo zakon nanašal bodo ponovno podpisovali nove pogodbe oz. anekse, kar so enkrat že počeli od februarja letos, ko so pogodbe prilagodili vladnim priporočilom, saj nov zakon vnaša nekatere obvezne določbe vsebine pogodb, ki jih zadnja vladna priporočila še niso vsebovala.
- Sprememba pogodb s člani uprave bo v nekaterih družbah zagotovo predstavljala usklajevanje plač po hierarhični lestvici navzdol v razmerju do plač uprav.
- Pričakovana negativna kadrovska selekcija pri upravah, zaposlenih, kot tudi pri nadzornikih v teh družbah.

Obrazložitev:

Doslej je Vlada RS opredelila plačno politiko poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti države z vrsto priporočil, zadnja so bila

sprejeta dne 22.1.2009². V 3. členu teh priporočil je že določila razmerje med osnovno bruto plačo in povprečno plačo v dejavnosti v preteklem letu glede na velikost družbe (za majhna podjetja večkratnik 3, srednja 4 in velika 5). V primeru kriznega managementa pa se ta večkratnik celo poveča na 4, 5 oz. 6-kratnik), nekatere posebnosti veljajo tudi za družbe s področja energetike.

V [predlogu novega zakona](#)³, ki naj bi bil dopolnjen z uredbo, naj bi bila ta razmerja enaka. Predlog zakona pa deloma rešuje problem panog z nizko kvalificiranimi zaposlenimi, kjer so praviloma povprečne plače v dejavnosti nižje, ker dopušča izbiro ugodnejšega kriterija povprečne plače v gospodarstvu. Nagrada je po sklepu omejena na višino dveh (2) bruto plač, kar je enako maksimalnemu 20 % variabilnemu delu iz predloga zakona. Priporočila in predlog zakona imata enako določeno višino odpravnine, ki je omejena na največ šest (6) plač ob pogoju, da posameznik ne ostane zaposlen v podjetju.

Predlog zakona v 5. členu nadgrajuje sedaj veljavna vladna priporočila z natančno definiranimi pravili, kjer upošteva nekatere določbe, ki jih vsebujeta že ZGD-1C in [Kodeks upravljanja javnih delniških družb](#), ki je tik pred sprejetjem, ki oba tudi že upoštevata aprila dopolnjena [Priporočila EU glede prejemkov](#). Te določbe so:

- 1. in 2. alineja 5.(1) člena predloga zakona vsebinsko ustrezata 294. (7) členu ZGD-1 in EU priporočilom:
  - prejemki direktorja spodbujajo dolgoročno vzdržnost družbe in zagotavljajo, da so prejemki v skladu z doseženimi rezultati in finančnim stanjem družbe;

---

² Sklep Vlade RS o priporočilih predstavnikom Republike Slovenije v nadzornih organih gospodarskih družb, katerih večinska lastnica je Republika Slovenija, pri sklepanju pogodb o zaposlitvi za poslovodne osebe z dne 22.1.2009

³ Predlog Zakona o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v lasti Republike Slovenije in lokalnih skupnosti z dne 19.10. 2009

– prejemke direktorja na podlagi pogodbe lahko sestavljata bruto plača in variabilni prejemek. Če je v pogodbi predviden variabilni prejemek mora biti določeno tudi najvišje možno plačilo, ne glede na merila za izračun variabilnega prejemka;

- 3. alineja 5. (1) člena predloga zakona vsebinsko ustreza Priporočilom EU:

- variabilni prejemek mora biti odvisen od vnaprej določenih in merljivih meril uspešnosti (obseg poslovnih aktivnosti, povečanje števila zaposlenih, ustvarjanje dodane vrednosti, ustvarjanje tržne vrednosti, širitev poslovanja na tuje trge, primerjava poslovanja s konkurenčnimi družbami ipd.)

- 5. (3) člen predloga zakona se vsebinsko sklicuje na ZGD-1:

Pogodba mora vsebovati določilo na podlagi katerega se lahko zahteva vrnitev variabilnega prejemka, če so izpolnjeni pogoji za vrnitev nagrade ali dela nagrade, kot jih določa zakon, ki ureja gospodarske družbe.

Hkrati pa predlog zakona v primerjavi s sedaj veljavnimi vladnimi priporočili določa nekaj več:

- Prepoveduje udeležbo pri dobičku in nagrajevanje v obliki delnic, delniških shem in opcij – 6. in 7. alineja 5 (1). člena:

- nagrajevanje direktorjev v obliki delnic, ali sodelovanja v delniških shemah in opcijah ni dovoljeno;
- udeležba direktorjev v dobičku družbe ni dovoljena;

- Natančno opredeljuje zadržanje variabilnega dela – 70 % se odloži za vsaj dve leti.- 5. alineja 5 (1). člena:

- variabilni prejemek se določi na koncu vsakega poslovnega leta. Izplačilo 70 odstotkov variabilnega prejemka se odloži vsaj za obdobje dveh let (odloženo obdobje). Če direktorju mandat poteče pred koncem odloženega obdobja je upravičen do izplačila sorazmernega dela variabilnega prejemka le, če je direktor v družbi vsaj dve leti;

- V primerjavi z vladnimi priporočili predlog zakona daje možnost izbire za upravo ugodnejšega kriterija t.j. povprečna plača v dejavnosti ali v gospodarstvu – 5.(4) člen:

Vlada Republike Slovenije z uredbo določi razmerja med bruto plačo in povprečno bruto plačo v dejavnosti oziroma v gospodarstvu iz druge alineje drugega odstavka tega člena.

Vlada Republike Slovenije lahko z uredbo določi tudi nižji odstotek variabilnega prejemka iz tretje alineje drugega odstavka tega člena za posamezne dejavnosti.

- Seznani tev skupščine s pravili o bonitetah, na kar lahko poda tudi usmeritve - 7. člen (ostale pravice iz pogodbe):

(1) Glede ostalih pravic direktorja (uporaba službenega vozila, preventivni zdravstveni pregledi, dopolnilna izobraževanja, reprezentanca itd.) mora nadzorni organ družbe določiti pravila, na podlagi katerih bo podeljeval te pravice. Pravila morajo med drugim upoštevati velikost, dejavnost, kompleksnost poslovanja in premoženjski položaj družbe.

(2) Nadzorni organ mora seznaniti skupščino s pravili iz prejšnjega odstavka. Skupščina lahko v okviru odločanja o politiki prejemkov poda usmeritve nadzornemu organu glede pravi l iz prejšnjega odstavka.

Drugo pomembno v zvezi s predlogom zakona:

- Določa ničnost pogodbenih določil, ki niso usklajena s tem zakonom. – 6. člen
Pogodbeno določilo, ki omogoča višjo bruto plačo, variabilni prejemek ter odpravnino, kot je določena v prejšnjem členu je nično.
- Nadzor izvaja računsko sodišče. – 8. člen
- Določa globo od 4 do 5 tisoč evrov za člana NS, če ne izpolni štirih pogojev za izpolnitev tega zakona (9. člen – kazenske določbe) kot tudi razlog za njihovo predčasno razrešitev z navadno večino na skupščini - 10. (3) člen:
Če člani organa nadzora ne predlagajo uskladitve pogodb, je to ne glede na določbe zakona, ki ureja gospodarske družbe razlog za njihovo predčasno razrešitev z navadno večino glasov skupščine družbe.
- Rok za uskladitev je 6 mesecev – 10. (1) člen

UO Združenja nadzornikov Slovenije